

17
ROČNÍK 15

10. března 2006

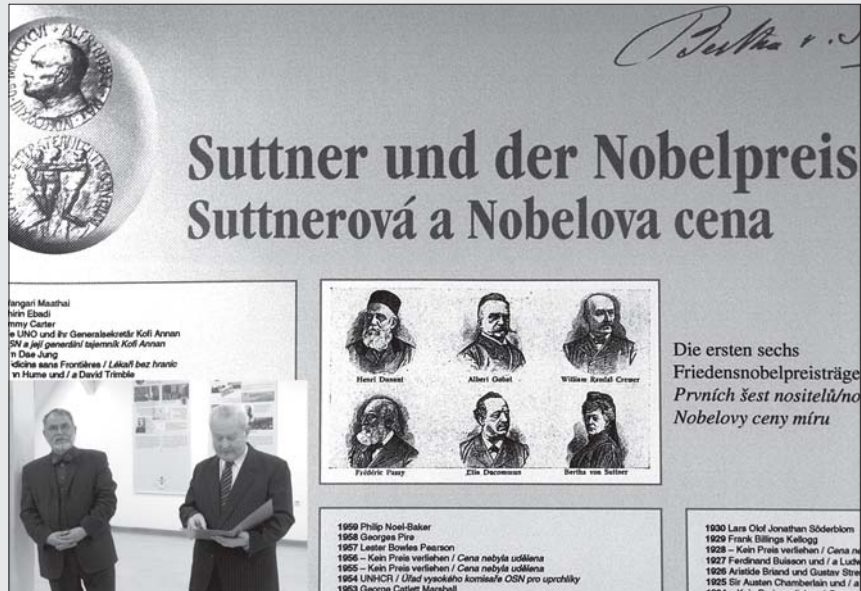
V ČÍSLE:

Rozmlouvání nad *Listy o druhých a o sobě*
• Rozhovor s prof. F. Mezihorákem • Děni kolem nás

Prof. L. Václavěk z Katedry germanistiky FF UP (na snímku ve výřezu vpravo) a Mgr. W. Persché, ředitel Rakouského kulturního fóra v Praze, byli hlavními průvodci vernisáže výstavy „Bertha von Suttner – Ein Leben für den Frieden/Život pro mír“, která se uskutečnila 1. 3. v Galerii Zbrojnice. Uspořádaly ji Rakouské kulturní fórum Praha, Rakouská knihovna a Katedra germanistiky FF při příležitosti 100. výročí udělení Nobelovy ceny za mír pražské rodačce B. Suttnerové, která se díky svému životnímu motto „Odzbrojte!“ stala vůdčí postavou mezinárodního mírového hnutí.

Výstava potrvá do 28. 3.

-red-, foto -tj- ▶

Multimediální on-line výuka předmětu „Health and Wellness“ zahájena

■ V úterý 28. 2. proběhl v aule Fakulty tělesné kultury v Olomouci-Neředíně úvodní kontakt a seznámení studentů a představitelů univerzit z USA, Turecka a České republiky v rámci mezinárodní on-line výuky předmětu *Health and Wellness*. Předmět se vyučuje na College of Education a zabývá se problematikou životního stylu, výživy, tělesné zdatnosti, zdraví, civilizačních chorob, ale také porozuměním kulturních odlišností v přístupu ke zdravotně orientovaným disciplínám atd.

Úvodní videokonference byla očekávána s napětím. Krátce před 20. hodinou se podařilo vytvořit videomost mezi třemi kooperujícími pracovišti – Valdosta State University (VSU) z americké Georgie, Abant İzzet Baysal University v tureckém Bolu a Univerzitou Palackého v Olomouci. Celé plénum pozdravil a seznámil hlavní organizátor dr. J. Stelzer z College of Education (VSU) a poté ke všem účastníkům promluvili čelní představitelé univerzit – R. M. Zaccari (prezident VSU), P. L. Gunter (děkan College of Education, VSU), na straně Turecka to byli A. Kilic (prezident) a M. Ulusoy (viceprezident). Ze strany Univerzity Palackého se ujali slova prorektor pro záležitosti vnějších vztahů Mgr. J. Důra a bývalý proděkan Fakulty tělesné kultury doc. F. Mazal. Mediálního přenosu se zúčastnil i dr. R. Bauer (vedoucí katedry psychologie, VSU), který je v současné době na výměnném pobytu na UP v Olomouci. I přes drobné technické problémy se všichni shodli na významnosti kroku, který byl touto spoluprací a konkrétním „osobním“ setkáním učiněn. Aktivita tohoto typu jenom utvrzují

organizátory v rostoucím zájmu studentů, ale i zahraničních partnerů, věnovat mezinárodní spolupráci veškerou možnou podporu. Setkávání studentů bude dále pokračovat ve výukovém prostředí WebCT a každý týden v osobním kontaktu s využitím videopřenosů. Vyvrcholením interaktivní výuky bude videokonference s představiteli americké vesmírné společnosti NASA 28. 3. 2006.

Iniciátorem projektu je dr. J. Stelzer na Fakultě tělesné kultury se na jeho realizaci podílejí doc. F. Mazal, dr. J. Mitáš, dr. M. Lehnert a Mgr. F. Chmelík. Za technickou pomoc při přenosu patří dík technikům FTK M. Skácelovi a J. Veverkovi.

Dr. J. Mitáš, CKV FTK UP, foto -tj-

Studentský International Dinner na kolejích v Neředíně

■ Ve čtvrtek 2. 3. byla vysokoškolská menza v areálu kolejí na Neředíně svědkem netradičního mezinárodního setkání. Mezi devátou večerní a půlnocí uspořádali čeští studenti UP pro své zahraniční kolegy tzv. International Dinner, tedy mezinárodní večeři. Zahraniční studenti pro tuto příležitost připravili svá národní jídla – k vidění a přede všim byla řada národních specialit od japonských přes turecké až po americké.

Celou akci připravili členové nezávislé studentské organizace Erasmus Students Network na UP, která se zahraničním posluchačům olomoucké univerzity pravidelně věnuje. Ve spolupráci s Kanceláří zahraničních styků UP se stará o to, aby se zahraniční studenti cítili na UP, v Olomouci i v České republice co nejlépe.

(Činnost ESN byla věnována Studentské rubriku minulého čísla Žurnál UP – č. 16, str. 6.)

-red-, foto -tj-

Vláda schválila sociální stipendia pro studenty vysokých škol

■ Vláda na svém zasedání 2. 3. schválila návrh MŠMT, kterým se stanoví výše sociálních stipendií pro studenty vysokých škol. Nárok na sociální stipendium zakotvuje novela zákona o vysokých školách, která vstoupila v platnost na počátku letošního roku. Stipendium se týká studentů veřejných i soukromých vysokých škol, kteří mají nárok na přídavek na dítě ve zvýšené výměře. Přijaté nařízení vlády stanovuje dolní hranici tohoto sociálního stipendia ve výši nejméně dvojnásobku tohoto přídatku na dítě, tj. 1 620 Kč měsíčně. Podle sdělení ředitelky Odboru vnějších vztahů a komunikace MŠMT L. Černé má na toto sociální stipendium nárok asi 13 tisíc studentů. Vysoké školy jej budou vyplácet deset měsíců v kalendářním roce, zpětně od 1. 1. 2006. Jak dále oznámila L. Černá, vláda zároveň schválila navýšení rozpočtu vysokých škol o prostředky potřebné k vyplácení těchto sociálních stipendií ve výši 220 mil. Kč.

Studentská komora Rady vysokých škol nedávno ocenila zájem státu o sociální podmínky nemajetných studentů, zároveň ale poukázala na některé problémy

Dokončení na str. 3

Legendární Divadlo na Tagance očima V. Směchova

■ Venjamin Směchov, přední ruský divadelní i filmový herec a režisér, člen legendárního moskevského Divadla na Tagance, navštívil 27. 2. Univerzitu Palackého. V Divadelním sále Uměleckého centra UP přednášel a poté besedoval na téma *Divadlo na Tagance: Příběh legendy a jiné historie*.

V. Směchov reflektoval nejslavnější éru této scény, kdy v jejím čele stál vynikající režisér J. Ljubimov. Poutavým způsobem vyprávěl o nejlepších inscenacích tohoto režiséra, v nichž sám hrál, i o tíživé situaci Divadla na Tagance, na které byly v éře bolševického režimu vyvíjeny permanentní politické tlaky a které se muselo potýkat s celou řadou cenzurních zásahů, sdělila k obsahu přednášky PhDr. H. Spurná, Ph.D., z Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP. V průběhu jediného setkání, které moderoval Mgr. J. Dürr, prorektor UP, přiblížil V. Směchov mj. i své názory na divadelní režii a herectví.

Život Divadla na Tagance odstartoval režisér J. Ljubimov s mladými herci v roce 1964, a to hrou *Dobryj člověk ze Sečkánu*. Jednou z legend spjatých s touto scénou byl vynikající V. Vysocký, jenž se svým pojetím Hamleta sklízel úspěchy po celé Evropě.

Přednášky a besedy V. Směchova se zúčastnili nejen studenti a pedagogové Katedry divadelních, filmových a mediálních studií a jiných kateder FF UP, ale i hosté z mimouniverzitních institucí, doplnila k nebyvalému zájmu o uspořádanou akci dr. H. Spurná a zájemcům o legendární divadelní scénu závěrem vzkázala: *V současné době je možné vidět Směchovovu inscenaci Verdiho opery „Falstaff“ v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě.*

-map-

O možnostech spolupráce s čínskými univerzitami

■ Univerzitu Palackého navštívil 1. 3. 2006 první tajemník Velvyslanectví Čínské lidové republiky v Praze, ředitel odboru vzdělávání, Cai Li (na snímku vpravo). O možných partnerských vztazích UP s konkrétními čínskými univerzitami hovořil v pracovně rektora UP s prorektorem Mgr. J. Dürrm. *Jednali jsme o možnosti studia našich posluchačů v Číně, především však o možnosti studia čínských studentů u nás. UP má velký zájem o studenty, kteří by u nás mohli studovat magisterské a doktorské programy v angličtině*, sdělil J. Dürr. V průběhu setkání se dále hovořilo o možnosti udělení stipendií čínským studentům prostřednictvím čínské vládní strany či o provázanosti vzájemných aktivit s čínskými investicemi u nás a našimi v Číně. *Ředitel odboru vzdělávání Velvyslanectví ČLR v Praze jsem informoval o novém vedení Univerzity Palackého a v této souvislosti také o našich demokratických rozhodovacích strukturách*, dodal k obsahu setkání J. Dürr.

-map-, foto -tj-

Setkání bývalých a současných členů Katedry českého jazyka a literatury PdF

■ U příležitosti 60. výročí založení UP uspořádalo vedení Katedry českého jazyka a literatury PdF slavnostní setkání. Vedoucí katedry dr. M. Mlčoch přivítal všechny účastníky a přiblížil současně zaměření pracoviště. Setkání se zúčastnili dr. I. Večeřová, dr. E. Fleischmannová, dr. M. Talpová, doc. M. Písková, dr. J. Svobodová, dr. D. Budíková, dr. J. Kolařík, dr. P. Hanuška, dr. K. Komárek a současní členové katedry. Každý z kolegů se představil a připomenul, kdy na fakultě působil a čím se zabýval.

Kolegové měli možnost zhlédnout Galerii tradic k výročí založení univerzity, navštívili pracovní i učebny pořádané katedry. V přátelské atmosféře si povídali

Rozmlouvání nad *Listy o druhých a o sobě*

■ Nejen historikové, filozof a redaktor, ale také pamětník doby působení J. L. Fischera na UP debatovali 2. 3. v Trámovém sále FF UP nad jeho *Listy o druhých a o sobě*. Setkání nad zápisky se účastnila také autorova dcera, básnička S. Fischerová.

Listy o druhých a o sobě, jedno ze základních děl české memoárové literatury, je nesmírně cenným a podrobným vhladem do vědeckého, filozofického a univerzitního prostředí celé první československé republiky. První rektor obnovené Univerzity Palackého sepsal tyto vzpomínky v 50. letech – v době kdy nemohl pracovat ve svém oboru. Zachytil v nich své mládí, studia i filozofickou práci do roku 1938. *J. L. Fischera jsem poznal v 50. letech. To, co si vybavuji, byly především tehdejší semináře noetiky a logiky*, vzpomněl na období kolem roku 1950 doc. K. Floss, působící na Katedře filozofie FF UP. *Byly to velmi zajímavé semináře. Jasně z nich vystupovala osobnost J. L. Fischera, a to v podobě náročnosti vůči intelektuální práci*, dodal. V souvislosti s charakterem prof. Fischera neopomněl debatuji zmínit také jeho pověstnou svobodomyšlnost. Podle pamětníků byl první rektor obnovené UP ochoten diskutovat téměř o všem – názorový liberalismus byl zmiňován jako další znak charakterizující Fischera jedinečnost. *Knihu, kterou máme před sebou, napsal především filozof. K rukopisu těchto memoárů jsem se dostal na začátku 90. let. Vydaná*

*knihy je však jejich syntetickým celkem, řekl dále filozof Floss. I když tyto memoáry obsahují historický materiál nepřímý, je pro historika velmi cenný, zdůraznil poté přínos paměti prof. M. Trapl z Katedry historie FF UP, jenž vyjma všech pozitiv, která byla nad knihou již vznesena, vzpomněl i Fischerovo období holandského exilu. *Slyšel jsem toho o Fischerovi hodně. Vím také o jeho bouřlivých debatách s tehdejší nastupující rektorkou J. Popelovou-Otáhalovou... Těšil jsem se však, že memoáry alespoň zčásti zachytí právě období jeho exilu – i přesto, že o něm nikdy moc nevyprávěl, dodal s lehkým postesknutím.**

Usek odborného zájmu prof. J. L. Fischera (1894–1973) byl nesmírně široký: od studií o německé filozofii 19. století přes filozofii antickou, sociologii až k studiím pedagogickým. Prof. J. L. Fischer, jenž v čele UP stál v letech 1946–1949, se celý život zabýval taktéž otázkami společenskými a politickými, o čemž svědčí jeho dvoudílná *Krise demokracie* (1933) či *Glosy k české otázce* (1970). Při psaní *Listů o druhých a o sobě* se opíral o nesčetné množství dobových textů a dokumentů.

Paměti doplněné jmenným rejstříkem a rozsáhlou obrazovou přílohou vyšly v nakladatelství Torst Praha, a to ve spolupráci s FF UP a Ministerstvem kultury ČR.

M. Hronová, foto -tj-

Duel: výtvarná reality show ve stánku č. 36

■ Ještě do pondělí 13. 3. mohou návštěvníci Výstaviště Flora ve Smetanových sadech podle svého vkusu hlasovat pro jedno ze dvou výtvarných děl, vystavených ve stánku číslo 36, a rozhodnout tak o tom, které z nich zvítězí v soutěži-výstavě nazvané *Duel*. Stačí, když pošlou SMS (za běžnou cenu) ve tvaru *duel-MISTR*, nebo *VLADIMIR-MISTR* na číslo 777 773 445, nebo na adresu *duel36@seznam.cz*.

Kurátorkou výstavy je absolventka studia výtvarné výchovy na olomoucké katedře L. Vítková; autory hodnocených děl jsou výtvarní pedagogové z Katedry výtvarné výchovy PdF UP. Odborný asistent v oboru intermedia doc. Vladimír Havlík (ročník 1959), zastupující „starší střední generaci“, nabízí divákům k posouzení ukázkou své abstraktní tvorby; odborný asistent v oboru malba Mgr. David Jedlička (ročník 1969), zástupce „mladší střední generace“, představuje oblast své figurální malby.

Vernisáž této jediné výstavy, umožňující bezprostřední reakci diváka, proběhla 15. 2.; od té doby také mohou kolemjdoucí vyjádřit svůj názor. Po prvním týdnu hlasování vedl Mgr. Jedlička, po druhém se pořadí obrátilo; ve třetím týdnu se autoři rozhodli obrazy vyměnit. (Průběžný stav hlasování lze sledovat na adrese www.36.cz.)

Výchozí „soutěžní“ otázka připomíná v lechce ironické nadsázce v dnešní době rozšířenou zábavní formu reality show: *Který obraz má zůstat ve výstavním prostoru a který má být vyrazen?* Hlavním cílem projektu však byla snaha o podpoření interaktivit ve vztahu výtvarné dílo–divák. *Koncepce výstavy, která přímo vyzývá kolemjdoucí k akci, odpovídá záměru navazovat přímý kontakt mezi současným uměním a veřejností. 36 je značka, pod níž v roce 2006 proběhne sedm výstav současného umění ve stánku 36, který se nachází mezi pavilony A a E na Výstavišti Flora Olomouc. Inspirací ke vzniku výstavního programu byly specifické kvality této stavbičky, která je díky prosklené přední stěně neustále otevřená pohledům zvenčí, uvedla L. Vítková k vystavovacímu záměru. Zamýšleli jsme to jako výzvu k reakci diváka, nabídku k jeho osobnímu vyjádření, které návštěvy tradičních galerií neumožňují. Zároveň jsme byli samozřejmě zvědaví, čemu dají kolemjdoucí přednost – jestli abstrakci nebo figuru*, doplnil doc. V. Havlík k výstavnímu záměru. *Mysleli jsme to humorně, ale začíná to být napínavé*, dodal k průběhu vzájemného klání.

Ve stánku č. 36 bude v pondělí 20. 3. zahájena další výstavní akce: svou tvorbu zde představí skupina mladých ostravských výtvarníků Rekord. Vernisáž je připravena na 18 hod.

-mav-

Šestá česko-slovenská konference kanadistiky

■ V pátek 3. 3. 2006 se v prostorách Filozofické fakulty UP konala šestá česko-slovenská konference kanadistiky. Samotné konferenci předcházelo jednání B. Jutziho, velvyslance Kanady v České republice (na snímku vpravo), s Mgr. J. Dürrem, prorektorem UP pro záležitosti vnějších vztahů, jehož tématem byla především spolupráce mezi olomouckou univerzitou a jejími kanadskými protějšky; návštěva kanadského velvyslance na univerzitě podpořila především dosavadní snahy univerzitních pedagogů o konstituování kanadistických studií v Olomouci.

Na konferenci se svými příspěvky postupně vystoupili K. Prajznerová (*Emily Carr's Victoria*), A. Hynek (*Canada's Heartland and Hinterland*) a P. Sedláček (*Canadians in the New Century*) z Masarykovy univerzity v Brně, M. Mazureková (*Canada as a welfare state – image or reality*) z Univerzity Mateje Bela v Banské Bystrici a J. Flajšar (*Self, Space and Landscape in Canadian Poetry*), J. Kadlec (*Le français au Canada*) a J. Uvírová (*À propos des difficultés d'harmonisation des terminologies francophones*) z pořádjící Univerzity Palackého. Proběhly rovněž

schůze české a slovenské sekce Středoevropské asociace kanadských studií, na kterých byli účastníci seznámeni M. Fitovou z kanadského velvyslanectví v Praze s programy na podporu kanadských studií v České republice a na Slovensku, a na závěr jednání uspořádalo kanadské velvyslanectví v Praze ve Velké zasedací síni Rektorátu UP slavnostní recepci.

Konference kanadistů z České republiky a Slovenska, které se zúčastnilo více než třicet vysokoškolských učitelů zabývajících se ve své výzkumné a pedagogické činnosti Kanadou, jednoznačně prokázala, že kanadská studia se v těchto zemích a v celém středoevropském regionu úspěšně rozvíjejí. Středoevropská asociace kanadských studií patří mezi největší a nejvýznamnější asociace kanadských studií ve světě. Na její třetí mezinárodní konferenci, která se konala v roce 2004 v Krakově, vystoupilo se svými příspěvky pokrývajícími celou šíři témat kanadských studií více než sto kanadistů. S obdobnou účastí se počítá i na čtvrté mezinárodní konferenci, která se bude konat ve dnech 27.–29. 10. 2006 v maďarském Debrecenu.

-jk-, -red-, foto -dan-

Alternativní a augmentativní komunikace u dětí s DMO

■ Dne 22. 2. se na Katedře speciální pedagogiky PdF UP konal již třetí z cyklu seminářů „Komprehenzivní rehabilitace u dětí s dětskou mozkovou obrnou v praxi“. Seminář, jenž byl organizačně rozdělen do dvou 1,5hodinových bloků, byl tentokrát tematicky zaměřen na problematiku alternativní a augmentativní komunikace u dětí s dětskou mozkovou obrnou (DMO). Lektorován byl Mgr. J. Šarounovou, speciální pedagožkou z Centra pro alternativní a augmentativní komunikaci v Praze (dále pouze CAAK), kde se problematice alternativní (náhradní) a augmentativní (podpůrné, rozšiřující) komunikace (dále pouze AAK) věnují již desátým rokem.

Mgr. Šarounová seznámila účastníky semináře (zejména studenty speciální pedagogiky studijních oborů: Logopedie, Učitelství pro mateřské školy a speciální pedagogika, Speciální pedagogika – komunikační techniky aj.) s historickým kontextem rozvoje AAK v České republice. Ten je spojen s rokem 1994, v němž bylo na pomoc populaci s výrazně narušenou expresivní složkou řeči založeno Sdružení pro alternativní a augmentativní komunikaci a s existencí Centra pro alternativní a augmentativní komunikaci v Praze, které funguje od roku 1997. Poté se přednášející zaměřila na definování pojmů alternativní a augmentativní komunikace a vymezila nejfrequetovanější skupiny potenciálních uživatelů AAK, mezi něž patří i lidé s dětskou mozkovou obrnou.

Ve své přednášce se Mgr. Jana Šarounová věnovala také klasifikaci a výčtu metod AAK (metody bez pomůček a s pomůčkami), které následně stručně,

ale výstižně charakterizovala. Poté se podrobně zaměřila na deskripci obecných předpokladů pro rozvoj AAK u dítěte s DMO a dále i na konkretizaci hledisek pro volbu konkrétního komunikačního systému, fungujícího na bázi AAK. Velkým přínosem pro účastníky semináře byl také metodický popis jednotlivých kroků při tvorbě elementární komunikační tabulky určené pro dítě s DMO, jakož i seznámení s výčtem pomůček vhodných pro aplikaci AAK. Demonstrace pomůček byla založena na bohaté fotodokumentaci předložené formou powerpointové prezentace a video-projeckce, jež byla doplněna i o vlastní komentář, příklady a zkušenosti z lektorčiny odborné praxe. Mgr. J. Šarounová se s posluchači podělila také o zkušenosti s AAK ze zahraničí a závěrem prezentovala soubor speciálně upraveného software, jenž lze využít k usnadnění ovládání počítače jeho uživatelem (osobou s DMO), ale i software, jenž lze využít k tvorbě komunikačních tabulek jako např. Altík, Board Maker a AC Keyboard.

Seminář se setkal s poměrně velkým zájmem studentů, a proto je již na měsíc březen (30. 3. 2006) plánován seminář další. Tematicky se bude zabývat problematikou rané péče u dětí s DMO a možnostmi jejich edukace. Na duben je poté připraven seminář věnovaný problematice speciálně upraveného software a některým komponentům hardware, jež lze využít při výchově a vzdělávání dětí s DMO, a to prostřednictvím prezentace olomoucké firmy Petit, o. s.

Jste srdečně zváni.

Za KSP PdF UP Mgr. P. Bendová

▲ Plesová sezona roku 2006 pokračovala plesem Přírodovědecké fakulty UP, který se konal v prostorách Regionálního centra Olomouc 24. 2. Hudební program zajistila skupina Galaxy a olomoucký country-beat „Jen tak“ (housle: doc. R. Kubínek, předseda AS UP).

-red-, foto -tj-

Vláda schválila...

Dokončení ze str. 1

spojené s vyplácením sociálních stipendií. Podle názoru studentské reprezentace by měl být tento systém podpory administrován Ministerstvem práce a sociálních věcí, neboť jde o navýšení sociálních dávek; studenti ze sociálně slabých rodin mohli podle SK RVŠ podporu od státu získat již v lednu, kdyby parlament tuto dávku zahrnul do systému státní sociální podpory.

SK RVŠ poukázala i na možné komplikace časného vyplácení sociálních stipendií v souvislosti s nutnými úpravami stipendijních řádů VŠ i na nové administrativní povinnosti, které studentům zaváděný systém přinese.

(Zdroje: http://www.msmt.cz/_DOMEK/?CAI=38; <http://www.skrvs.cz/>)

-red-

Institut DANONE, nadační fond (dále jen „ID“) založený pro podporu výzkumu, vývoje a vzdělávání v oblasti výživy vypisuje **soutěž o Cenu za nejlepší práci publikovanou mladými vědci v oboru výživy.**

Cena je spojena s odměnou 50 000 Kč.

Podmínky:

1. studující VŠ nebo absolvent VŠ, který v době podání přihlášky nedosáhl věku 34 let a který se této soutěže v minulých letech ještě nezúčastnil (dále jen „účastník“);
2. originální práce publikovaná v zahraničním, popř. českém odborném časopise v letech 2005 a 2006, kde je přijetí práce k publikaci podmíněno vyjádřením alespoň dvou recenzentů;
3. účastník musí být uveden jako autor na prvním místě alespoň v jedné ze stěžejních publikací předložených do soutěže;
4. při výběru nejlepší práce bude zohledněna zdravotní a společenská závažnost řešené problematiky, originalita výsledků a rozsah podílu účastníka na jejich dosažení a dopad časopisu, v němž byla práce publikována, na odbornou veřejnost;
5. současně s prací předloží účastník svůj životopis, ve kterém uvede svou dosavadní profesionální a vědeckou činnost včetně přednáškové a publikační aktivity;
6. účastník předloží práci či soubor prací ve 4 vyhotoveních (ty jsou určeny pro členy Správní rady, sekretariát ID a oponenty);
7. správní rada ID určí ke každé přihlášené práci (či souboru prací) 2 odborníky z příslušného oboru, kteří zpracují oponentský posudek; definitivní výběr nejlepší práce provede na základě posouzení oponenty Správní rada ID;
8. uzávěrka přihlášek je 15. června 2006;
9. vyrozumění bude každému uchazeči zasláno do 30. září 2006;
10. přihlášky lze zaslat na adresu: Danone Institut, Konopištěská 905, 256 37 Benešov.

V případě, že Správní rada ID vyhodnotí práci více autorů jakožto nejlepší, rozdělí se odměna ve výši 50 000 Kč mezi ně rovnoměrně. ID si vyhrazuje právo neudělit cenu, pokud ani jedna přihláška nebude splňovat podmínky soutěže. ID si vyhrazuje právo měnit podmínky soutěže.

Více informací na www.danone-institut.cz nebo klara.stefecova@danone.com, miroslava.sukova@danone.com.

Vyhlášení výběrového řízení Fondy rozvoje sdružení CESNET

Rada Fondu rozvoje sdružení CESNET, z. s. p. o., vyhlásila výběrové řízení pro rok 2006 na rozvojové projekty v oblasti podpory výzkumné a vývojové činnosti sdružení. Rozvojové programy lze podávat v oblasti „Podpora vzdělávání, zajištění pracovních a studijních pobytů zaměstnanců členů sdružení na předních světových pracovištích z oblasti předmětu činnosti sdružení“.

Bližší informace jsou přístupné na adrese: <http://www.cesnet.cz/fond-rozvoje/>.

HABILITACE

Filozofická fakulta

Dne 22. 3. 2006 proběhla před Vědeckou radou FF UP v zasedací místnosti U1 (Křížkovského 8) tato habilitační řízení:

- 13.00 hod.: **PhDr. K. Konečný, CSc.** (odborný asistent Katedry historie FF UP), obor Historie;
- 14.15 hod.: **PhDr. M. Slavická** (odborná asistentka Katedry teorie a dějin umění, Akademie výtvarných umění v Praze), obor Dějiny výtvarných umění.

Podrobnější informace k uchazečům najdete na www.ff.upol.cz/veda.

Institut DANONE, nadační fond založený pro podporu výzkumu, vývoje a vzdělávání v oblasti výživy vypisuje opět

granty na výzkum v roce 2007.

Cílem Danone Institutu je podpořit odborníky z různých oborů v nutričním výzkumu a aktivitách směřujících ke zprostředkování lepší informovanosti české veřejnosti o problematice výživy a zdraví a ke zlepšení výživy obyvatelstva. Podporovány jsou nejen specifické programy zaměřené na určitý problém nebo rizikovou populaci (školní stravování, obezita, poruchy příjmu potravy, kojenecká výživa apod.), ale i aktivity širokého rozsahu působnosti (výukové a osvětové programy, programy primární prevence nevhodných jídelních návyků a postojů, základní výzkum v oblasti výživy apod.).

Za dvanáct let působnosti byla na výzkumné projekty nadačním fondem Danone Institutu již poskytnuta částka vyšší než 12 000 000 Kč. Kromě výzkumných programů bylo Danone Institutem podporováno i vydání odborných a populárně naučných publikací, televizní a rozhlasový program, školení obezitologů, rozsáhlý osvětový program pro základní školy, počítačový program NutriDan a další.

I Vy máte možnost získat podporu Danone Institutu pro Váš projekt.

Vaši žádost o finanční podporu Danone Institutu je možné zaslat do **15. června 2006** na adresu: Danone Institut, Konopištská 905, 256 37 Benešov u Prahy.

Každá žádost (ve třech originálech) musí obsahovat: popis projektu; cíle projektu; popis metody; očekávaný přínos v oblasti výživy a stravování; očekávaný dopad studie v praxi (publikace, osvětový materiál, prezentace výsledků apod.); harmonogram (délka řešení projektu); odborný životopis a bibliografii žadatele; rozpočet; garanci odborného pracoviště.

V každé žádosti je třeba závazně uvést, zda je projekt financován i z jiných zdrojů a v jaké míře, nebo zda byla žádost o podporu konkrétního projektu podána i u jiné organizace. Vyrozumění bude každému uchazeči zasláno do **30. září 2006**. Čerpání finančních prostředků na přidělené granty bude možné v lednu 2007.

Pro další informace navštivte internetovou stránku www.danone-institut.cz nebo využijte dotazy na e-mail: miroslava.sukova@danone.com, klara.stefecova@danone.com, brazdova@muni.cz, anna.sediva@filmotol.cuni.cz, vhainer@endo.cz, sykorajo@fnplzen.cz.

Japonské jaro 2006

Již druhým rokem pořádá Japonský klub Olomouc při Katedře asijských studií Filozofické fakulty UP akci, která si vzala za úkol seznámit širokou veřejnost s kulturou Země vycházejícího slunce. Letošní „Japonské jaro“ se představí pod titulkem *Mladé Japonsko*. Název napoví mnohé, studenti FF UP nabídnou návštěvníkům pohled na Japonsko dnešních dnů a hlavně na život svých vrstevníků z druhé strany Země. **Od 13. 3. do 29. 3.** bude mít každý možnost dozvědět se o fenoménu *Manga* a prohlédnout si práce předních českých i slovenských tvůrců v tomto relativně mladém uměleckém oboru, zjistit, jaké nevhodné moderní trendy vládnou mezi mladými Japonci, poslechnout si neřádanou asijskou hudbu 21. století a v neposlední řadě se podívat na jedny z nejlepších japonských filmů. Pro ještě náročnější diváky je připraven *Anime maratón*, obnášející celé odpoledne a večer strávený sledováním toho nejlepšího z animovaných filmů a seriálů. Pro aktivní návštěvníky je chystán jeden večer skládanek *origami*, dále možnost ochutnat, a dokonce si i připravit *suši* pod vedením japonských studentů a na ty nejnáročnější čeká *DDR*, tedy *Dance Dance Revolution*, taneční hra pod taktovkou českých mistrů v tomto oboru. To vše se koná areálu FF UP (Křížkovského 10, Olomouc) vždy od 19 hod.

Více informací na www.jkolomouc.titicaca.cz.

Nově akreditovaný magisterský program na FF UP – Euroculture

Od příštího akademického roku nabízí Filozofická fakulta uchazečům o magisterské studium nově akreditovaný program Euroculture. Jedná se o interdisciplinární program realizovaný ve spolupráci se sedmi renomovanými evropskými univerzitami (tzv. joint degree) – Groningen (Nizozemí), Deusto (Bilbao-San Sebastian, Španělsko), Göttingen (Německo), Strasbourg (Francie), Udine (Itálie), Uppsala (Švédsko) a Krakov (Polsko). Jeho cílem je připravit kvalitní a jazykově vzdělané odborníky, kteří se budou pohybovat v širokém evropském kulturním prostoru a flexibilně uplatňovat získané kompetence v nejružnějších profesních aktivitách od akademických přes komerční až po mediální a reprezentativní. Studenti studují nejméně na dvou univerzitách sítě Euroculture, jejichž diplom v případě úspěšného absolutoria získávají, a během studia absolvují též desetidenní Intenzivní

program, který má formu studentské vědecké konference a prakticky orientovaných dílen.

Nově otevřený studijní obor je realizován v prezenční formě, standardní doba studia jsou dva roky, studium probíhá v angličtině. Obor je otevřen pro absolventy bakalářského studia humanitního či sociálněvědného zaměření. Zájemci si během studia na FF UP mohou zvolit ze dvou modulů – ekonomicko-environmentálního a modulu zaměřeného na kulturu střední Evropy.

Příhlášky je možné podávat až **do 30. dubna 2006**. Výběrové řízení se koná bez osobní účasti uchazeče.

Pro studium na partnerské univerzitě mohou studenti využít výměnný program Socrates-Erasmus, a to i v případě, že už jeden pobyt v rámci tohoto programu absolvovali. Studenti z rozvojových zemí a ze zemí procházejících ekonomickým či sociálním transformačním procesem se mohou ucházet jak o stipendium EU Erasmus Mundus, tak o stipendium FF UP na základě Rozvojových projektů MŠMT.

Magisterský program Euroculture byl v roce 2005 zařazen Evropskou komisí mezi programy Erasmus Mundus, tj. programy EU vyznačující se vysokou kvalitou a přispívající k interkulturnímu porozumění. V České republice se titulem Erasmus Mundus může pochlubit jen pět magisterských programů. Univerzitu Palackého může těšit, že dva z těchto programů vznikly na její půdě – kromě programu Euroculture se jedná o program Adapted Physical Activity organizovaný na FTK. Univerzita Palackého tak v tomto směru drží v České republice primát.

Bližší informace a přihlášku lze získat na www.euroculture.upol.cz.

Mgr. R. Slabáková, Ph.D., Katedra historie FF UP

Videožurnál na webových stránkách UP

Aktuality webových stránek UP oživil *Videožurnál*, pro který Audiovizuální centrum UP připravilo několik ukázek z archivu. K probíhajícímu oslavám obnovy UP mohou zájemci zhlédnout *Filmový zpravodaj z 21. února 1947*; dále je zde k zhlédnutí *Univerzita Palackého v obrazech* a reportážní sestřih ze 40. ročníku filmového festivalu AFO 2005.

Videožurnál by měl do budoucna obsahovat aktuální reportáže z nejrůznějších událostí a akcí na UP a prezentovat tak UP široké veřejnosti. Začneme reportáží z oslav obnovy UP a slavnostní inaugurace rektora a děkana.

Pokud bude zájem ze strany akademické obce, může *Videožurnál* informovat o konferencích, společenských a kulturních událostech nebo o výsledcích vědeckého výzkumu na pracovištích UP. Tyto technologie lze využít také pro vzdělávací potřeby fakult UP a pro distanční vzdělávání a e-learning.

Vytvoření *Videožurnálu* umožnilo řešení projektu FRVŠ „Vzdělávací technologie v síti UPONET“, v rámci kterého byla pořízena digitalizační technologie a stream server.

AVC UP nabízí zájemcům přípravu a zpracování vzdělávacích, propagačních a dalších videoprogramů, včetně jejich umístění na webové stránky a technické správy.

PhDr. H. Pilátová, AVC UP

Projekt „Badatel“ zapojuje do výzkumu středoškoláky

Před 10 lety se akademici v Maďarsku rozhodli využít kreativity mladých, ještě středoškolských studentů a začali je zapojuvat do svých výzkumných projektů, podobně jako např. diplomanty či doktorandy (www.kutdiak.hu). Jak se jako účastník konference FEBS v Budapešti dověděl RNDr. M. Kubala, Ph.D., z PříF UP, ukázalo se, že středoškoláci mají velký tvůrčí potenciál a mohou se stát platnou součástí výzkumného týmu. *Asi nejčernější devizou je to, že k práci přistupují z vlastní iniciativy a s nadšením – je to pro ně způsob seberealizace, na rozdíl od diplomantů, kteří musí strávit pár hodin v laboratoři a napsat pár stránek práce, aby dokončili školu*, uvedl dr. Kubala.

Podle jeho informací je dnes takto organizováno přes 5 000 studentů, 800 mentorů a 800 středoškolských učitelů po celém Maďarsku ve všech oborech vědy, jsou pro ně pořádány konference, úspěšně se účastní mezinárodních soutěží a jsou spoluautory vědeckých publikací. Nyní existují podobné projekty i v dalších zemích (www.nyex.info).

V současnosti akademici na Přírodovědecké fakultě UP rozjiždějí projekt *Badatel*, který je zaměřen právě na středoškolské studenty. Přímou v Olomouci či v blízkém okolí se nachází celá řada kvalitních středních škol a UP disponuje velkým množstvím expertů, kteří pokrývají široké spektrum oborů. Přírodovědecká fakulta bude usilovat o využití tohoto lidského potenciálu a podobně jako v Maďarsku dát středoškolákům šanci, aby zkusili, jak se dělá věda.

Spolupráce středoškoláků s vysokoškolskými odborníky bude mít pravděpodobně nejčastěji jednu z následujících forem:

1. Student si v databázi projektů najde téma, které je nejbližší jeho zájmům, a bude pracovat na dílčím úkolu projektu, který již daná skupina řeší.
2. Student či skupinka studentů pod vedením svého učitele si vymyslí vlastní projekt, který budou realizovat ve školní laboratoři, či např. s využitím materiálů z vlastní zahrady a pokusí se nalézt na vysoké škole konzultanta, který jim s výzkumem metodicky pomůže.

-red-, -rp-, -mk-

Nastoupí-li intelekt na místo duše, stává se škůdcem ducha

Tento Jungův citát několikrát zdůrazňovala PhDr. A. Janátová při prvním workshopu projektu Centra inovativního vzdělání na Pedagogické fakultě UP, dvouletého projektu dotovaného Evropskou unií a státním rozpočtem ČR (viz také Žurnál UP č. 12, roč. 15). Jmenoval se „Vliv pohádek a mýtů u mladších a starších dětí“.

Studentky, studenti i pedagogové základních a středních škol měli možnost vyslechnout si několik pohádek a jejich analýzu. Dozvěděli se například, že kůň má v průběhu roli prostředníka, nebo že postava ženy, která na poli odpovídá ježdědkovi v pohádce „O perníkové chaloupce“, má své kořeny, stejně jako jaskyňky, už v antice.

To vše a mnoho dalšího jim vyložila lektorka, která slovy kreslila pestré obrazy, její hlas přítomně odnášel do krajiny pohádek a mýtů, kolébal a hladil. Sama

zdůrazňovala důležitost lidského hlasu při výchově, vyprávění i předávání informací.

Dotkla se též problematiky násilí v pohádkách. Podle jejího názoru jej děti vnímají jako opravdové násilí až ve chvíli, kdy je intelektualizováno. Jinými slovy ve chvíli, kdy intelekt nastoupí na místo duše.

Tento workshop ve mně zanechal pocit klidu. Po letech mi někdo vyprávěl pohádky, a to tím nejpříjemnějším způsobem. A. Janátová totiž pohádku skutečně prožívala. Jako by jí kdysi jen nevyšlechla, jako by ji jen nevypravovala hrstce vysokoškoláků a pedagogů, vše popisovala, jako by šlo o její vlastní zážitky. Pro ni, a tím pádem i pro vnímavého posluchače na chvíli nadpřirozené bytosti opravdu existovaly. Věřit na pohádky, i když jen na okamžik, bylo zase velice snadné.

Její další workshopy mohou jen doporučit.

M. Fingerová

Prof. František Mezihorák: Pedagogická fakulta šestnáct let poté

Hory knih, listin a jiných písemností „zdobily“ pracovnu dnes již bývalého děkana Pedagogické fakulty UP, když jsem do ní na několik minut směl vstoupit. Těch posledních šestnáct let se prakticky pořád stěhuji. Nestíhnu věci ani pořádně vybalit a už je zase musím v krabicích přesouvat jinam, okomentoval stav věcí prof. F. Mezihorák.

Jak jste prožíval loučení s úřadem, ve kterém jste strávil od roku 1990 celkem devět let?

Moje loučení nebylo nikterak ve znamení lítosti nad tím, že již nebudu v akademické funkci. To opravdu již není moje tížící, abych za každou cenu měl nějakou funkci. Věřte – nevěřte, ale moje poslední akademické volební angažmá bylo daleko

více přáním mého okolí, než přáním mým. Za těch šestnáct nečekaných let po svém návratu na univerzitu jsem prošel tolika společensky prestižními pozicemi, že jsem si té slávy – polní trávy užil dosti. Ale také jsem čelil všelijakým strastem,

kteř s tím byly spojeny – děkanský úřad mě leckdy vystavil situacím, při jejichž řešení jsem nemohl nikdy získat potlesk všech. Svě oficiální loučení (31. ledna, Žurnál č. 14, str. 1, pozn. redakce) jsem spíše chápal jako ohlednutí za tím, co se za těch šestnáct roků s Pedagogickou fakultou stalo.

Jak tedy s odstupem času hledíte na roky věnované Pedagogické fakultě?

Chtěl jsem dosáhnout především toho, aby Pedagogická fakulta přestala být mezi ostatními fakultami Popelkou a aby její místo v každém ohledu v rámci univerzity bylo nepochybnitelné a opodstatněné výkony ve všech oblastech. Pedagogická fakulta se na začátku 90. let musela v téměř bleskovém tempu vystěhovat ze svých původních prostor, takže zatímco některé jiné fakulty se mohly soustředit na svou proměnu vnitřní a obsahovou, tak tato fakulta musela řešit zcela základní, řekl bych komunální záležitosti. Budovu na Žižkově náměstí jsme museli ze zdevastovaného stavu po sovětské armádě proměnit, a to často za velmi strastiplných okolností. Já jsem byl na této fakultě tak trochu děkan-cizinec, protože jsem přišel z Filozofické fakulty, a musel jsem se s fakultou sžít a zároveň řešit i tyto mimořádné obtížné úkoly. Všechny režimy světa chtěly mít z učitelů nástroj své politiky, tím spíše ten minulý, totalitní, takže po revoluci byla na Pedagogické fakultě velmi komplikovaná i personální situace. Dále bylo třeba, aby Pedagogická fakulta byla místem, kde lidé nejen učí jako včelíčky, ale aby zároveň podložili své pedagogické působení a učinili je účinnějším tím, že budou odborně pracovat. Třetím úkolem bylo pokusit se překročit provinční hranice a učinit z fakulty instituci, která má obzor nejen daný olomouckým regionem, ale obzor celostátní, evropský a dále pak světový.

O internacionalizaci, evropské a světové spolupráci se dost mluví, ale řekněte, co se skutečně fakultě převážně pod vaším vedením podařilo v mezinárodní dimenzi zrealizovat, respektive co by se mohlo do budoucna podařit?

Po revoluci všichni začali doslova zirat, jak ta Evropa a svět vypadá, pro mě, v pětapadesátí, bylo o to těžší dokázat se takřkajíc rozkoukat. Ale už tehdy jsem se vypravil například do Heidelbergu, abych získal představu, jak funguje typické univerzitní město. A to dobře, co jsem okoukl tam, ale i na jiných místech, jsem se snažil uplatnit u nás. Nemožu však také dodat, že v mnoha oblastech ani nebylo co dohánět, neboť se již tenkrát mohli naši studenti prokazovat dobrou úroveň a hloubkou svých vědomostí. Já jsem již v roce 1992 zorganizoval setkání českých děkanů pedagogických fakult a děkanů nebo rektorů německých vysokých pedagogických škol. I díky této iniciativě se, jak se domnívám, stala naše fakulta jakousi vlajkovou lodí té české flotily pedagogických fakult. Podařilo se tak navázat celou řadu pracovních kontaktů s univerzitami v Německu, Rakousku, Polsku, především tedy s okolními zeměmi. Pak jsme byli schopni pořádat společné konference, sympozia, vydávat společné publikace, dokonce se nám začalo dařit i na poli studentských výměn či hostování učitelů, tedy nejen

na úrovni nějakých oficiálních návštěv a formálních smluv, ale především na úrovni praktické spolupráce a konkrétních výsledků.

Jak se s děkanováním snaželo vaše angažmá ve vysoké politice?

Dle mého názoru velice dobře. Někteří sice tvrdili, že se zpronevěřuji svým zásadám, když jsem horlil proti mnohoobročnictví. Ale stále si myslím, že ono spojení politické angažovanosti se současným setrváním na univerzitě bylo docela dobrodíním pro fakultu. Jako šéf Výboru pro vzdělávání Senátu ČR jsem mohl leccos ovlivnit. Myslim si, že kdybych jím nebyl, zřejmě by dnes bylo učitelské vzdělávání degradováno na bakalářskou úroveň, proti čemuž jsem vždy aktivně vystupoval. Také jsem často vedl parlamentní delegace do zemi celého světa, byl jsem členem české delegace do Parlamentního shromáždění Rady Evropy a do Evropského parlamentu. Tam všude byla možnost rozhazovat sítě, propagovat univerzitu a fakultu, navazovat kontakty. Musím říct, že pokud je dnes něčeho škoda, tak právě toho, že nebudu mít již tolik příležitosti navázané mezinárodními aktivitami v té šíři rozvíjet. Samozřejmě, že mi i jako řadovému pracovníku fakulty určité příležitosti zůstávají. Budu však rád, když nové vedení fakulty bude v navázaných celofakultních zahraničních stycích pokračovat.

Pomineme-li řekněme technické problémy z vašich prvních období, co považujete za největší úspěch, kterého se fakultě pod vaším vedením podařilo dosáhnout a co se naopak zvládnout nepodařilo.

Stále se ještě nepodařilo, aby byla pedagogická složka vysokoškolského působení adekvátně oceňována. Všeobecně je vnímána tendence oceňovat pouze to vědecké, a to pedagogické zůstává tak trochu na vedlejší koleji. Když se podíváte na habilitační a profesorská řízení, tak celá ta procedura se téměř výhradně soustředí na počítání kolik publikací, kolik ohlasů, kolik citací. A to nechci mluvit o tzv.

citačních bratrstvech, jejichž členové se vzájemně cíleně citují, aby si tak zvyšovali svá skóre. Zkrátka vždy se vyžaduje určitá kvantitativní suma. Víím, jak je obtížné hodnotit pedagogickou složku působnosti. Právě na těchto obtížích často i končí chuť vše sledovat, a domínuje tak především ono výkaznictví o vědecké, leckdy také pseudovědecké práci.

Domníváte se, že je v tomto ohledu Pedagogická fakulta handicapována?

Přirozené, že se Pedagogická fakulta velmi silně věnuje především pedagogické práci, zůstává tak vždy něco jakoby dlužná v té oblasti vědecké. Někdy objektivně, někdy jako důsledek nedocení pedagogické složky práce. To se pak odráží například ve sítě projekční, grantové. Skutečnost je taková, že fakulta, která by se zaměřila pouze na výrobu projektů, na tom bude ekonomicky dobře a ještě bude vysoce hodnocena, její pracovníci se mohou habilitovat a získávat profesury vesele. Dnes se tomu říká research university. Ale já mám stále pocit, že na vysoké škole by to učení mělo hrát významnou roli. Nicméně jsem se snažil fakultu vždy tlačit k tomu, abychom si stále jen neříkali – my učíme a to je záslužné a to ostatní nás nezajímá. Sám jsem, alespoň doufám, šel příkladem a v 90. letech získal několik evropských a řadu českých grantů; naposledy jsem byl v čele řešitelů šestiletého projektu. Frázovitě ale řečeno, v tomto má fakulta ještě rezervy. Uvědomuji si také, že právě tato činnost je jednou z mála možností, jak si mohou naši pracovníci vylepšit své dosud velice nízké platy.

To jste se věnoval spíše tomu, co se zatím tak úplně nedarí. Pojdme ještě zpět k původní otázce – je něco, co se podařilo dotáhnout do konce, na co jste opravdu hrdy?

Ale jistě. Vytvořili jsme velmi dobré materiální zázemí pro pedagogickou a vědeckou práci všech pracovníků. Položili jsme dobré základy pro překonání provincialismu. Čerstvě jsme získali významné

Dokončení na str. 6

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Deset dní pro Evropu

Jak vnímají mladí Evropané svůj kontinent? Má Evropa budoucnost?

Jeden jediný mejl, v něm zpráva o letní škole v Cluny... Setkání mladých Evropanů – vnímání evropského občanství – www.e-urope.net.

Tak tímto způsobem začínala moje pozdější účast na zmíněné letní škole. Díky kontaktu, který jsem dostala ze Zahraničního oddělení FTK UP, jsem mohla prožít deset úžasných dní ve francouzském Cluny, malém, historicky velmi významném městečku, 80 km od Lyonu.

Ve 14. století se na tomto místě nacházela největší katedrála v Evropě. Díky historickým událostem si lidé tento architektonický skvost sami částečně zničili. Dnes v budově dříve slavného kláštera sídlí vysoká škola, která během prázdnin organizuje setkání mladých Evropanů – letní školu zaměřenou na vzájemné poznání, dialog a sblížení nejen evropských kultur.

Během celých deseti dní spolu žilo 60 mladých lidí ze všech koutů Evropy a Středomoří. Společně jsme diskutovali o nejrůznějších tématech, která nás zajímala, vzájemně jsme se poznávali, ničili předsudky, posouvali geografické hranice a prožívali večírky. Náš dialog byl možný hlavně díky tomu, že většina účastníků plyně ovládala alespoň dva cizí jazyky. Ať anglicky či francouzsky, byli jsme schopni vyjadřovat

své pocity a názory. Šlo nám o dění v dnešní Evropě. Jsme schopni spolu žít? Je rozšiřování Evropské unie tím správným krokem? Existuje něco jako evropanství? Jaká je role Evropy v dnešním globalizovaném světě? Na tyto a spoustu dalších otázek jsme hledali odpovědi. Střetávali se zde pohledy z Východu i Západu. Vyzkoušeli jsme si, jaké to je, když se 60 lidí musí shodnout na znění jediné věty...

Celé naše desetidenní setkání bylo zakončeno veřejnou prezentací výsledků. Přečetli jsme manifesty, výzvy a články, předvedli divadelní představení o evropanství a na závěr prezentovali své vlastní státy.

Přestože mnoho otázek zůstalo nezodpovězeno a teprve budoucnost ukáže, jakým směrem se Evropa vydá, pro mne nejdůležitějším poselstvím zůstává, že se v Cluny sešli lidé, kteří chtějí pro Evropu něco udělat a kteří chtějí žít společně.

Pokud vás láká prožít něco podobného, podrobnější informace a přihlášky jsou k dispozici na www.e-urope.net.

We want to live together! Nous voulons vivre ensemble!

S. Safaříková, studentka 5. ročníku TV–Z na FTK UP

15minut: nový klub

Poslední únorový den byl v areálu Zbrojnice otevřen nový hudební a divadelní klub s názvem 15minut, jehož kulturní program se chystá zajišťovat divadlo Tramtarie Olomouc. Čtyři dny v týdnu bude nabízet kulturní produkci, kterou se pokusí oživit klubový život a nabídnout další variantu kulturního vyžití. Chce oslovit zejména studenty a mladé lidi, kteří se chtějí příjemně pobavit, zatančit si a užít si příjemný večer.

Nesplacený dluh

„Politiky můžete posuzovat podle toho, jak se chovají k uprchlíkům. Jednají totiž s nimi právě tak, jak by jednali s vámi, kdyby k tomu dostali příležitost.“

Ken Livingstone

Uprchlíci dnes představují v každé bohaté západní společnosti většinou nevídané příchodce, protože jí připomínají odvrácenou stránku světa, kterou lidé užívající si blahobytu a lacině nezavázané postmoderní svobody bez zodpovědnosti většinou nechtějí dohlédnout. Nic tedy naopak neukazuje morální vyspělost té či oné společnosti tolik jako její otevřenost vůči uprchlíkům a ochota sdílet s nimi svou svobodu a prosperitu.

O tom, že naše společnost toho kdysi byla schopna, vypovídá výstava *Exil v Československu 1918 až 1938*, uspořádaná společností Communicatio humana a v Uměleckém centru UP instalovaná péčí Společnosti pro československá exilová studia FF UP. Po úspěšné pražské premiéře na podzim loňského roku se výstava přesťehovala na únor a březen do Olomouce. Výstava je důstojným příspěvkem k oslavám univerzitního výročí a kulturním počinem, který může být naší univerzitě jen ke ctí. Na obsáhlém historickém materiálu přesvědčivě připomíná jednu z nejsvětějších stránek našich novodobých dějin, na něž v jejich celku zrovna až tolik hrdí být nemůžeme, totiž velkorysou pohostinnost a vstřícnost první republiky vůči politickým uprchlíkům, kteří do ní po tisících přicházeli nejen kvůli její prosperující ekonomice (tehdy patřící k nejsilnějším na světě), ale především proto, že široko daleko v záplavě totalitních a autoritářských režimů všech politických barev byla jedinou skutečně fungující demokracií hodnou toho jména. Demokracii schopnou důstojně zacházet nejen s vlastními občany, ale i s emigranty, hledajícími v ní bezpečné útočiště před pronásledováním, ať už to byla kulturní a aristokratická elita carského Ruska po bolševickém převratu či němečtí Židé a oponenti nacismu po Hitlerově uchopení moci, stejně jako lidé z řady dalších zemí.

Třebaže výstava ukazuje i stíny tehdejšího vztahu k uprchlíkům, který rovněž byl do určité míry selektivní, je každopádně připomínkou historie, na kterou u nás už nikdy nikdo nenavázal. Mezi léty 1938–1945 a 1948–1989 od nás lidé jen prchali (jedinou výjimkou v opačném směru tehdy byli levičáckí teroristé, revolucionářští gangsteři mezinárodního formátu a další pochybní proletáři všech zemí, které komunistický režim školil a štědře živil i na úkor vlastních občanů). Azylový systém, který se v České republice vytvořil po roce 1990, zpočátku, dokud první polistopadové vlády žily z ducha disidentství a vzpory proti komunistickému establishmentu, byl ještě schopen slušně a solidárně postarat se o uprchlíky z Balkánu, hroutícího se sovětského impéria i řady dalších krizových regionů. S tím však, jak v naší politice vítězí populistické tendence, se přisnost na cizině stala jednou z nepsaných politických zakázek a priorit. Třebaže stránky ministerstva vnitra zodpovědného za azylovou politiku se přímo roztékají humanitou, realita je až krutě odlišná. Počet azylů udělených v České republice chybí hrubě pokukává za ostatními zeměmi svobodného světa. Neradostnou vizitkou naší „pohostinnosti“ je i fakt, že lidé, kteří neprojdou několikaletým blouděním v kafkovském zámku českých azylových úřadů (ačkoliv pocházejí ze zemí, v nichž jsou lidská práva urážena a pošlapávána mnohdy ještě hůře než v našich předlistopadových časech), bez problémů a poměrně rychle získávají azyl v civilizovanějších v zemích na západ od nás. Chování cizinecké policie k uprchlíkům občas hraničí se šikanou a je nechvalně proslulé korupcí a rasistickými excesy. Osudy uprchlíků psychicky zruinovaných a lidsky ponižených existencí v nejistotě a několikaletým čekáním na azyl v nedůstojných podmínkách české azylové pasti postrádají

snad už jen nějakého nového Remarqu, který by popsal jejich strádání.

Nezbývá než doufat, že se snad někdy česká politická scéna zkultivuje a povznese ze suterénu hulvátské postkomunistické ochlokracie natolik, že její představitelé nebudou cítit potřebu sbírat politické body nadbíháním temným pudům české povahy bytostně nenávidící jakoukoliv přecnivající odlišnost a že se snad jednou zkultivuje i ona česká povaha, dnes oscilující mezi tradičním omezeným maloměšťáctvím a postmoderní bezzávaznou prázdnotou, aby v uprchlících a azylantech neviděla nepřátele a konkurenty, ale člověka v neštěstí. Navíc člověka, který, kdyby k tomu dostal šanci, může naši společnost mnohostranně obohatit. A také, že se tato společnost rozpomene na statistice lidí, kteří z ní v jejích těžkých chvílích odešli a většinou bez problémů našli bezpečné útočiště ve svobodném světě, stejně jako na krátkých, ale plodných dvacet let, kdy tato země byla jeho součástí a na rozdíl ode dneška se podle toho dovedla i důstojně chovat. Výstava v Konviktu je k tomu dobrým příspěvkem.

PhDr. L. Kysučan, Ph. D., Katedra klasické filologie FF UP; autor působí jako dobrovolný koordinátor pro uprchlíky v Amnestii International ČR (Výstava *Exil v Československu 1918 až 1938* je přístupná v Uměleckém centru UP do 31. 3. 2006.)

VYDAVATELSTVÍ UP

Únorová produkce

Fakulta tělesné kultury

Jirásek, I.: *Filosofická kinantropologie*: Setkání filosofie, těla a pohybu. 1. vyd., 356 s.

Filozofická fakulta

Poledňák, I.: *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 2. vyd., 232 s.

Fukač, J., Poledňák, I.: *Úvod do studia hudební vědy*. 3. vyd., 262 s.

Baumbach, R.: *Materiály k tlumočnickým cvičením pro germanisty*. 2. vyd., 118 s.

Pedagogická fakulta

Vomáčková, O., Varadinová, D.: *Das Rahmenbildungsprogramm in der Grundschullehrer-Ausbildung des Fachbereichs Deutsch*. 1. vyd., 154 s.

Müller, O.: *Terapie ve speciální pedagogice*. 1. vyd., 296 s.

Holoušová, D., Krobotová, M.: *Diplomové a závěrečné práce*. 2. vyd., 120 s.

Vitásková, K., Peutelschmiedová, A.: *Logopedie*. 1. vyd., 184 s.

Krátoška, J., Steigl, J. (eds.): *Aplikovaná antropologie 2005*. Sborník referátů z VI. doktorandské konference. 1. vyd., 100 s.

Přírodovědecká fakulta

Dobešová, Z., Dobeš, M.: *Sbírka příkladů Autodesku Map 3D*. 1. vyd., 158 s.

Machala, L.: *Cvičení z atomové a jaderné fyziky*. 1. vyd., 76 s.

Středisko distančního vzdělávání

Bilik, P.: *Česká literatura a film*. 1. vyd., 42 s.

Bilik, P.: *Český film v letech 1945–1970*. 1. vyd., 70 s.

Lochmanová, L.: *Vybrané základní pojmy a instituty obchodního práva*. I. díl. Obecná ustanovení obchodního zákoníku a obchodní společnosti. 1. vyd., 154 s.

Lochmanová, L.: *Vybrané základní pojmy a instituty obchodního práva*. II. díl. Úvod do studia obchodních závazkových vztahů. 1. vyd., 146 s.

Supplerová, M.: *Rízení lidských zdrojů*. 1. vyd., 104 s.

Ostatní

Komenda, S.: *Biometrie na Tabulovém vrchu a v jeho podhůří*. 1. vyd., 176 s.

František Mezihořák...

evropské granty. A zvládl jsme první fázi tzv. Boloňského procesu, což při mnohooborovosti fakulty nebylo vůbec jednoduché. Restrukturalizace studia, to byl skutečně kolos problémů. Stále ještě ale na ni hledím s určitou rezervou, neboť se zde obávám trojského koně v podobě již zmíněného omezení učitelského vzdělání na bakalářskou úroveň. Je zde totiž otázka, k čemu je bakalář-pedagog. Zatím stát nemá na to, aby například platil asistenty učitelům. Tento velikánský úkol reakreditovat studijní obory na dva stupně – bakalářský, magisterský – se nám podařilo téměř ukončit. Nové vedení má na čem stavět.

Současným trendem v oblasti vzdělávání je to, že se fakulty nebo dokonce celé univerzity profilují. Lze o tomto hovořit i v případě pedagogických fakult? Jsou na Pedagogické fakultě UP obory, které lze považovat za jedinečné?

O úplné jedinečnosti asi hovořit nelze, protože všechny pedagogické fakulty musejí pokrývat zakázku ministerstva a také zakázku jednotlivých krajů. Takže každá pedagogická fakulta má určitý základní sortiment, který je potřebný k uspokojení poptávky mateřských, základních i středních škol daného regionu a celého státu. Na druhou stranu by bylo dobré, aby každá z těch fakult měla něco osobitého, unikátního. Já mám dojem, že i v tomto směru se to u nás nakonec vykristalizovalo. Je zde řada oborů, které mají velmi výraznou tvář. Nepochybně to jsou některé specializace pěstované našimi uměleckými katedrami. Zde je ale potíž, že pokud tyto katedry mají tendence dotýkat se „klenby nebes nejzási“ ve svých uměleckých výbojích, je to provázeno konfliktem mezi možnostmi a chťením. Naše katedry nejsou dotovány koeficienty uměleckých fakult, nemohou tudíž disponovat stejnými prostředky. Jejich číždá-dost by tedy neměla směřovat k tomu, že budou suplovat umělecké akademie, ale k tomu, že budou na vysoké úrovni pěstovat vynikající učitele hudební a výtvarné výchovy.

Dokončení ze str. 5

Jistě ale nejde jen o umělecké obory...

To jistě ne – a hned uvedu další příklady. Nemohu nezmínit svou Katedru společenských věd. Ji pořádané letní školy výchovy k občanství a evropanství jsou velmi neobvyklým počinem minimálně v okruhu nových zemí EU, jsou organizovány s podporou evropských či amerických institucí a amerického velvyslanectví. Uplnulých již třináct ročníků vykazuje neustále rostoucí počet účastníků a zájemců, které ani nejsme schopni uspokojit. Jsme zároveň ve fázi druhého cyklu mezinárodních sympózií – ve spolupráci s Maďary, Němci a Poláky realizujeme projekt, který se zabývá otázkami migrace, imigrace, emigrace, asimilace, akulturace. Získali jsme také největší grant v dějinách fakulty – z evropských sociálních fondů. Velmi dobře se vyhranila Primární pedagogika, nositelka jednoho z oněch evropských grantů. Naše Katedra pedagogiky s celouniverzitní působností svou úroveň dokázala tím, že vedle brněnské je jedinou v ČR, jež garantuje habilitační a profesorská řízení. V posledních letech hodně expandovala také Speciální pedagogika.

Pane profesore, na závěr bych vás chtěl požádat o tradiční přání fakultě do dalších let...

Olomoucká pedagogická fakulta má pozici tzv. kamenné fakulty, spolu s pražskou fakultou byla nositelkou snah o zavedení vysokoškolského vzdělávání pedagogů. Z toho podle mého názoru vyplývá určitý závazek. Přál bych si, aby Pedagogická fakulta UP byla trvale hodna začlenění do druhé nejstarší univerzity v Česku. Byl bych rád, kdyby onen všeobecně oblíbený despekt k pedagogickým fakultám už v případě naší fakulty neplatil. Jinak bych musel litovat toho, že jsem před těmi šestnácti lety opustil své pracoviště na Filozofické fakultě – Katedru evropských studií, kterou jsem v roce 1990 založil –, které by mi jistě přineslo daleko více klidu na práci a méně konfliktů, než tomu bylo v případě mého děkanování zde.

Ptal se R. Palašček, foto archiv ŽUP

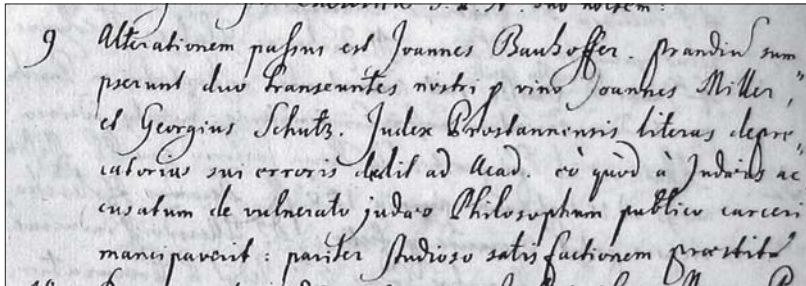
Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860

26. ZEIDLER Matthaeus (Matouš), S.J., Phil. Dr., Theol. Dr. (* 26. 11. 1626 Cheb – † 12. 6. 1697 Olomouc), rektor od 8. 12. 1671 do 18. 12. 1674

(I) V roce, kdy přišel na svět v pořadí 26. rektor koleje a univerzity Tovaryšstva Ježíšova v Olomouci Matouš Zeidler, zažívalo jeho rodiště, město Cheb, důsledky skutečnosti, že 29. října 1619 jeho obyvatelé, převážnou luteráni, nadšeně vítali kurfiřta Fridricha Falckého během jeho cesty do Prahy za českou královskou korunou. Třebaže se po bitvě na Bílé hoře chebští

tj. ve třídě páté. Osm let stál v čele zbožných bratrstev, tři léta vykonával úřad prefekta jezuitských škol, tři léta působil jako misionář a třináct let „ad populum dixit“, doslova „hovořil k lidu“, čímž se zřejmě rozumí Zeidlerova činnost kazatelská, bohužel se však nedozvídáme, kde se tak dělo. Z údajů, že po dobu jednoho roku byl „socius magistris novitiorum“, tedy pomocník

diarí olomouckých jezuitských rektorů, uchovanou do nynějších časů ve fondu osvícenského historika a sběratele literárních a uměleckých památek Jana Petra Cerroniho (1753–1826) v Moravském zemském archivu v Brně. Slouží k rektorově cti, že dbal o to, aby záznamy byly do jeho diarií vepisovány zejména zpočátku takřka kaligraficky, jenže od tohoto

▲ Záznam v diariu rektora olomoucké jezuitské koleje a univerzity P. Matouše Zeidlera ke dni 9. prosince 1673: 9 Alterationem passus est Joannes Bauhoffer. Prandium sumpserunt duo transeuntes nostri p vino Joannes Miller, et Georgius Schutz. Judex Prostannensis literas deprecatori sui erroris dedit ad Acad. eò quòd ad Judæos accusatum de vulnerato judæo Philosophum publico carceri manū paverit: pariter Studioso satis Factionem præstitit. (Jan Bauhoffer byl stížen škodou na svém zdraví. Oběd obdrželi dva naši [= jezuité] projíždějící pro vino, Jan Miller a Jiří Schutz. Prostějovský rychtář dodal na akademii list omlouvající jeho chybu, když mocí vyhrožoval filozofovi kvůli žalobě Židů za zranění Žida obecní šatlavou; zároveň poskytl studentovi zadoističení.) – Podstata záležitosti s prostějovským rychtářem spočívala v tom, že rychtář narušil univerzitní jurisdikci, neboť provinilý příslušník akademické obce spadl výhradně pod pravomoc univerzitního soudu. Moravský zemský archiv v Brně, fond E 28, Jezuité Olomouc, Rukopisy, kniha č. 1, fol. 2v

podrobili císaři Ferdinandovi II. a za „bonifikaci“ 10 tisíce zlatých do císařské pokladny obdrželi potvrzení svých privilegií (Chebsko bylo pokládáno od vzniku českého státu za specifickou enklávu, což mělo svůj počátek v okolnosti, že při vzniku pražského biskupství v roce 973 zůstalo Chebsko podřízeno biskupství rezenskému), vztahovala se na Cheb shodná rekatolizační opatření jako na česká královská města. Dne 25. února 1626 byli z Chebu vypovězeni protestantští duchovní, v září 1628 získali chebský farní kostel sv. Mikuláše jezuité, kteří zde téhož roku zřídili řádovou rezidenci v čele s představeným P. Janem Emrichem. Statut jezuitské koleje, při níž vzniklo též gymnázium, získala chebská rezidence Tovaryšstva Ježíšova po roce 1650. Při založení chebské koleje T.J. účinně působili Jindřich hrabě Slik z kopidlanské větve tohoto významného českého rodu a Jindřichův syn František Arnošt hrabě Slik, jenž se původně chtěl stát mnichem kartuziánské řehole, ale v roce 1651 z kartuziánské noviciátu vystoupil.

Otcem Matouše Zeidlera byl Ferdinand Zeidler, právník a přísedící při chebském městském soudu, matkou Anna rozená Reiterová; kromě Matouše se v tomto manželství narodili ještě tři synové a tři dcery. Národností to byli Němci a konfesi evangelici – sám Matouš Zeidler konvertoval ke katolické církvi až ve svých třinácti letech, tj. v roce 1639, aby mohl studovat na chebském jezuitském gymnáziu. Během studia ve vyšších gymnaziálních třídách byl zaměstnán jako preceptor (domácí učitel) v rodině plukovníka Antonína Steinbacha (v roce 1664 povýšeného na rytíře z Kranichštejna a zemřelého r. 1678; potomkem tohoto válečníka byl opat cisterciáckého kláštera ve Žďáru nad Sázavou a osvícenský historik Moravy Otto Steinbach z Kranichštejna, 1751–1791).

Do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil Matouš Zeidler jako absolvent rétoriky dne 7. října 1644, aprobaci pro vyučku na nižších jezuitských školách získal v Nise 18. října 1646, kde v roce 1630 založila při zdejší jezuitské koleji Nanebevzetí Panny Marie Anna Molarťinová, vdova po Kašparu Gebauerovi, seminář sv. Anny. Poté vyučoval tři léta „rudimenta Latinitatis“, tedy v nejnižší třídě šestiletého latinského gymnázia, rok v první gramatické třídě a stejnou dobu v rétorice,

novicmistra, můžeme usoudit, že pobýval v jezuitské koleji v Brně, při níž se nacházel jezuitský noviciát neboli řádový dům první probace (řeholního slibu). Vyšší řádové úřady mohl P. Matouš Zeidler zastávat až po dosažení „filozofického a teologického lauru“ a jako řádový profes, jimž se stal dne 23. dubna 1662 složením čtvrté probace. Tři léta zastával úřad pomocníka provinciála a tři léta byl prokurátorem české provincie Tovaryšstva Ježíšova, což znamenalo, že zastupoval zájmy této provincie vůči vnějšímu světu.

První rektorskou funkci svěřil P. Matouši Zeidlerovi český jezuitský provinciál P. Šimon Krupský počínaje dnem 9. ledna 1668, a to v brněnské jezuitské koleji. V čele této koleje stál poté Zeidler do 4. prosince 1671, a poněvadž jeho nástupce v rektorské funkci, P. Václav Sattenwolf, se svého úřadu ujal až 24. dubna 1672, řídil do tohoto data brněnskou kolej jako vicerektor P. Matyáš Senst, rodák z Jihlavy. Čtvrtého dne po ukončení svého brněnského rektorátu byl P. Matouš Zeidler z rozhodnutí provinciála P. Šimona Schürera promulgován rektorem koleje a univerzity TJ v Olomouci; učinil tak jeho předchůdce v této funkci, P. Rehoř Král, jenž se 10. prosince 1672 po obědě, při kterém „Novus P. Rector tractavit pro more Nostro duplici 1^a classis (nový pater rektor pohostil členy koleje podle obyčeje našich [= jezuitů] dvojitou porcí první třídy)“, odebral do Prahy.

Vzápětí po svém příchodu do Olomouce nechal rektor Zeidler založit novou, v pořadí již čtvrtou knihu

předsevzetí další diaristé bohužel ustupovali. A tak se například dozvídáme, že 11. ledna 1672 nařídil olomoucký biskup (Karel z Lichtensteina-Castelcornu) modlitby za šťastný porod císařovny (Markéty Marie Terezy Španělské, 1651–1673, první manželky císaře Leopolda I.), kteréhožto příkazu jezuité ovšem uposlechli a konali takové modlitby v kolejním kostele, leč bez velkého účinku, neboť císařovna novorozená dcera Marie Anna zemřela stejně jako její dva starší bratři ještě téhož roku, kdy se narodila (dospělosti se dožila ze čtyř potomků císařovny Markéty Marie Terezy Španělské pouze dcera Marie Antonie, provdaná za bavorského kurfiřta Maxe II. Emanuela). O dotyčné císařovně se v diariu poté činí zmínka v souvislosti s jejím úmrtím 12. března 1673 a nařízeným státním smutkem, kvůli němuž nebylo možné ještě 1. května 1673 konat

jakékoli prvomájové hudební produkce. Za prvomájového jitra následujícího roku 1674 zněla hudba z věže konviktu již od čtvrté do půl páté hodiny ranní, avšak bez trubek („absq tubis“). Poněvadž městský senát nepovolil další hudební produkce na Nové věži (oddělující do roku 1786 v Nožfiské, nyní Denisově ulici, olomoucké Předhradí od města), muzicírovali seminaristé na věži kostela Panny Marie na Předhradí (jenž stával do roku 1839 v místech nynější Městské knihovny na Náměstí republiky). Téhož dne „P. regens merenda dedit in horto hospitibus (páter regent dopřál v zahradě hostům zábavu)“.

V diariu rektora Zeidlera se též objevují záznamy o občasných návštěvách olomouckého měšťana Jana Andryška, majitele domu v Panské ulici (č. 3) a zakladatele poutní kaple Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku u Olomouce, v jezuitské koleji. Příslušný pozemek a tedy i tato kaple (v letech 1669–1679 přestavěná v monumentální barokní chrám) sice náležely hradiským premonstrátům, jenže Andryšek měl v daleko větší oblibě jezuity – například 25. a 29. ledna 1672 snídal ve vytopeném obydlí (patrně se bez ohledu na zimní počasí z úsporných důvodů denně netopilo) patera prokurátora jezuitské koleje společně s regentem jezuitského konviktu, univerzitním kancléřem a děkanem. Když 11. února 1673 Jan Andryšek zemřel, odkázal jezuitskému kostelu značnou sumu 1 500 zlatých.

Stavební aktivity olomouckých jezuitů za rektora Zeidlera byly různorodé. V rektorově diariu se mj. dočítáme o opravách hradeb u koleje, zřízení prádelny a valchy v zahradě pod hradbami („in horto suburbano“) a zboření přibýtku hliďače v domácí zahradě („in horto domestico“) – se stavbou nového domku „pro hliďače v zahradě u věže konviktu“ bylo započato 28. května 1674. V obou kolejních zahradách byly 13. března 1673 vysazeny stromy. Hoden zaznamenání se stal též příkaz biskupa Karla z Liechsteina-Castelcornu ze dne 16. června 1674, aby vyškovský hrnčíř zhotovil kachle a kamnář v reřektaři (jídelně) koleje z nich postavil nová kamna, což dotyčný kamnář se svými tovaryši učinil ve dnech 25. a 27. září (statek Vyškov byl totiž majetkem olomouckého biskupa).

Diskuse, názory, ohlasy

Dvě poznámky ke složení Vědecké rady UP

Rektor UP prof. Lubomír Dvořák po svém nástupu rekonstruoval všechny orgány, za něž nese odpovědnost. Což je jisté v pořádku. K nim patří i Vědecká rada. V tomto směru ale vystávají dvě pochybnosti: je to poprvé, kdy v nejvyšším vědeckém orgánu univerzity nesedí žádný předchůdce současného rektora. Z hlediska udržování určité kontinuity i prestiže by si to snad prof. Jařab i prof. Mačáková zasloužili.

Věc druhá. Pan rektor prosadil za člena Vědecké rady UP místopředsedu politické strany Nezávislí demokraté Vladimíra Železného. Je jím doc. Václav Rýznar. Tento subjekt je v Evropské parlamentu

součástí Skupiny nezávislých/demokracie, kam patří obskurní a nacionalistické strany jako Liga Severu nebo Liga polských rodin. K protievropské a populistické politice Nezávislých demokratů není třeba co dodávat, stačí sledovat jejich prohlášení. Role předseď Vladimíra Železného v české politice je rovněž dostatečně známa.

Politika je do značné míry věcí symbolů. Nevím, kam tímto symbolem pan rektor směřuje a co to pro další orientaci univerzity znamená.

Mgr. P. Šaradín, Ph.D.,
Katedra politologie a evropských studií FF

Prof. J. Fiala, CSc.

(Pokračování příště)

13. BŘEZNA

Jednou vše zařídím! Dekadentní divadlo Beruška. UC UP, Divadelní sál, 20 hod.

13.–29. BŘEZNA

Výstava českých a slovenských autorů komiksového fenoménu známého jako **MANGA**. Japonské jaro 2006. IC UP, Ustřední knihovna.

14. BŘEZNA

Prof. I. Chajda, RNDr. J. Kühn, Ph.D. (PřF UP): Algebraické struktury odvozené z BCK-algeber. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 301, 13 hod.

RNDr. T. Fürst (PřF UP): Matematické modelování difúzních a adsorpčních procesů. Seminář z diferenciálních rovnic. PřF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 202, od 13.30 hod.

F. M. Dostojevskij: Bratři Karamazovi. UC UP, Filmový sál, 16.45 hod.

Morový sloup (J. Seifert). Komorní recitál. UC UP, kaple Božího těla, 18.30 hod.

Japonská kuchyně spojená s ochutnávkou. Japonské jaro 2006. Katedra asijských studií FF UP, U1, 19 hod.

Hrubý Jeseník a co s tím (ne)souvisí

Nedávno jsem si čistě náhodou položil tuto otázku: Jak to, že máme Nizký Jeseník a jeho protipólem je Jeseník Hrubý? Primární impuls k tomuto pseudovědeckému textu byl na světě. Jeho sekundárním a ovšem nechtěným a redundantním (nicméně patrně zcela jistým) produktem je jistá fundovaná latentní a implicitní parodie vědy a (nejen) (jejího) exaktního kostrbatého výraziva, kterým není (zdaleka nejen) akademické prostředí zaměřeno o nic méně, než dnešní svět ptáčích chřípkou, takže i my jsme již infikováni. To ale berte již jen jako takový nášup, přídavek, který nikterak nezlehčuje vážnost celého analyzovaného problému. Až na jednu dvě tři ... věty je totiž celý text tak jednoduchý, srozumitelný a výstižný jako např. kterýkoli novinový (nikoli ale vědecký!) titulek. Určitě ale budete litovat, že jste se do textu pustili, ne-že-ne. Je totiž poměrně náročný na pozornost.

Do celé otázky jsem zaslavil kamaráda z Katedry geoinformatiky PřF UP. Ač se poctivě spolu s kolegy pokoušel najít odpověď, nic naplat, jazykovědci a k tomu bohemisté to nejsou. To si je jisté chutě chopí příležitosti, až si tyhle (s)myslenky přečtou.

My, (poloviční či úplní) laici, při pohledu do libovolného atlasu ČR snadno zjistíme, že se u nás vyskytuje celkem pouze šest¹ místních názvů, jejichž součástí je přídavné jméno hrubý. Jde o tato toponyma: Hrubý Lesnov (okres LB, JZ od Liberce), Hrubá Horka (× Malá, okres JN, u Želez. Brodu), Hrubý Rohozec (zámek v Turnově, × Malý), Hrubá Skála (× Malá, okres SM, Český ráj), Hrubý Jeseník (BN), Hrubá Voda (OL) a Hrubá Vrbka (× Malá, HO, Bílé Karpaty). K tomuto výčtu bychom jistě mohli připojit i nějaká místní pojmenování na Slovensku, nabízí se např. obce v okr. Senec v Bratislavském kraji: Hrubý Šúr či Hrubá Borka. Jak je vidět, jedná se výjimečně o název zámku nebo pohoří, ale většinou o obce. Jde zkrátka o anikonyma a především o oikonyma, nikoli o choronyma, nic složitějšího v tom nehledejte. Rozšíření těchto zbylých pojmenovacích fragmentů pokrývá (většinou severnější) oblast Čech, Moravy i Slovenska. Adjektivum velký je přitom mnohem častější: obsahuje je více než sto našich toponym.

Ke stoprocentní verifikaci své teorie či hypotézy či teze², že protikladem Nizkého Jeseníku má správně být Jeseník Vysoký či Velký a že tedy adjektivum hrubý v šerém dávnověku (a jistě i ještě o něco

Živý důkaz. Kabaretní revue literární skupiny. Libri 2006 na jevišti. UC UP, Divadelní sál, 20 hod.

14.–15. BŘEZNA

VII. mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami. Pdf UP.

15. BŘEZNA

Kompetence moderátora televizního zpravodajství. Beseda s hostem **Mgr. J. Adámkovou**. Katedra českého jazyka a literatury Pdf UP, učebna P 23, 9.45 hod.

Doc. A. Markoš (UK Praha): **Digitální a tělesné.** Přednáška. Katedra bohemistiky FF UP, učebna č. 18, 15 hod.

Prof. M. Chytrý (Ústav botaniky a zoologie PřF MU Brno): **Jihosiibiřská pohoří – pohled do zaniklých krajín střední Evropy.** Přednáška. PřF UP (Šlechtitelů 11), Velký přednáškový sál, od 16 hod.

Přemysl Rut. Divadelní režisér, dramatik, spisovatel, publicista, herec bude zpívat a číst ze své tvorby. Libri 2006, UC UP, kaple Božího těla, 17.30 hod.

Literární večer. U příležitosti životního jubilea prof. M. Zahradky promluví prof. O. Richterek, ukázký

z tvorby přednesou N. Chroboková a J. Krejčí. Muzeum umění, 18.30 hod.

Waterboys. (S. Yaguchi, 2001). Film. Japonské jaro 2006. Katedra asijských studií FF UP, VU 19 hod.

J. Dědeček a T. Brdečková. Představení jejich nových knih. Libri 2006. UC UP, kaple Božího těla, 19.30 hod.

Idioti (Lars von Trier, 1998). UC UP, Filmový sál, 20 hod.

16. BŘEZNA

Prof. J. Nauš (Katedra experimentální fyziky PřF UP): **Methods of non-destructive detection of plant composition, function and reactions.** PřF UP (tr. Svobody 26), učebna F8, 13.30 hod.

Doc. D. Lazár (Katedra experimentální fyziky PřF UP): **Chlorophyll a fluorescence rise coming from photosystem I and its contribution to overall measured fluorescence rise – experimental data and theoretical modelling.** PřF UP (tr. Svobody 26), učebna F8, 13.30 hod.

M. Šulík: Sluneční stát. Beseda s tvůrcem. Libri 2006. UC UP, Filmový sál, 19 hod.

-red-

později) znamenalo také či pouze velký, se mi po týdnech duševního strádání konečně naskytla báječná příležitost přímo v terénu (jak příznačné!).

Při únorové zimní túře z Olomouce (nejprve MHD) až na konec světa, tedy jinak ze Sv. Kopečku na Hlubočky, Hrubou Vodu a do Jivové, jsem totiž tenkrát na severovýchodě, právě tam, na tom konci světa v kopcích, procházel kolem staré železniční stanice v Hrubé Vodě. A na této budově, svědka to zřejmě oněch dávných časů, se kromě názvu stanice v češtině skvěl také oprýskaný nápis německý. Tož mám to ještě prodlužovat? Ne, už vás nebudu napínat. Jedním slovem, bylo tam GROSSWASSER, tedy Großwasser neboli Velká Voda. Neobyčejně složitě formulovaná, protože nanejvýš komplikovaná, hypotéza tedy nepadla, nýbrž (prozatím) slavně zvlétla. Kruh se uzavřel, úvodní otázka nalezla po jistém dobrodružném bloudění vhodnou odpověď. Jinak do Hrubé Vody a okolí se určitě podívejte, ale teprve po jaru, až ty spousty sněhu odtají a voda řeky Bystřice trochu změkne, tedy opadne.

Ostatně si vzpomínám, že již dříve na dovolené v Českém ráji mě napadlo, proč je Malá Skála a na druhé straně (Č. ráje) Skála Hrubá. Tato úvaha však tehdy na(ne)štěstí pro lingvistiku upadla v zapomnění. Nyní se vynořila ve správný čas na správném místě.

A co takhle nám všem známé pořekadlo na hrubý pytel hrubá záplata? Byl ten pytel původně vsutku hrubý anebo byl jen velký? To by pak znamenalo, že hodnocení kvantity bylo vystředáno až na zmíněné relikty konstatováním jisté kvality. Že kvantita ustoupila kvalitě, je jistě chvalyhodné. Přece slyšíme všude, že to tak má být.

Přesto je možné, že jsem se ve svých laických vývodech hrubě mylil a ostatní neodborníci tak byly uvedeny ve velký (či snad hrubý?) omyl. Napravit to případně může jen erudovaná a osvětová odpověď do celého problému zasvěceného profesionála. Jinak by zveřejnění těchto řádků bylo opravdu hrubou chybou, již jsem se nechca dopustil (samozřejmě ve prospěch vědy). Navíc, bohužel, lze v tomto odstavci nalézt i jednu evidentní hrubku či přímo hrubici. Jak je vidět, ten temný dávnovek v naší moderní době stále prosivá, sem tam si blíkně mezi záplavou dravých mladších výrazů, jimž čelí díky účtě k tradici. Nic na tom nemění ani fakt, že se zkoumané adjektivum netváří příliš pozitivně. Právě naopak,

s výjimkou toponym navozuje, jak se zdá, vždy spíše negativní konotace³.

Vzniká tu rovněž hrubé (?) nebezpečí, že leckterý agilní bohemista nebo jiný lingvista se z mého svérázného řešení daného problému až ořese či osype a následně jakseptatří zmobilizuje. Jiný zase jen nevěřičně zakroučí hlavou či se nad těmito úvahami shovívavě pousměje. Jistě si řekne, že jsem neobjevil Hrubou Vodu ad., ale přímo Ameriku! A celkově tak nejeden z nás dodá, hluboce uvažuje a jda přímo až střemhlav k podstatě věci, že jsem jako vlastně ten jasně (či lákavě?) a hlavně bezproblémově vypadající problém a priori prostě ještě více zproblematizoval a v podstatě ho zauzoval či svým způsobem přímo zardil či definitivně zabetonoval. Prostý venkovan, vzdálený našim obludným teoriím pramenicím z hlubinného myšlení vytvářejícího lecdy nadmíru složitě, mnohoznačně a až jakoby eufemistické (protože nesrozumitelné) formulace, by to asi zjednodušil takto: bylo to celé na houby.

Ať tak či onak, mě a jistě i vás ovšem hřeje u srdce, že tu naši vědu step by step dovádíme neustálým ověřováním a následným vyvracením či potvrzováním výchozích tezí třeba jen o nehrubý krůček dále a že ji popularizujeme i pro ostatní. To všechno ale je, řečeno závěrem stylově jazykem dnešní vědy, tzv. long-distance running nebo přímo never-ending story...

J. Gregor, Katedra slavistiky, sekce rusistiky FF UP

Poznámky:

¹ Přesnější by patrně bylo hovořit o sedmi, jak jasně vyplývá z níže uvedeného výčtu.

² Nedokáží se rozhodnout, vyberte si.

³ Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost (2005: 103) uvádí jako 4. význam adjektiva hrubý také význam značný, velký: hrubé porušení kázně, hrubá nedbalost, hrubě mluvit, hrubě se pohřešit velice. O toponymech však mlčí jako hrob.

Oprava

V minulém čísle Žurnálu UP došlo v článku *Českou konferenci rektorů povede prof. P. Sába* k zaměnění jmen dvou rektorů ve složení předsednictva ČKR. Jeho členem je **doc. František Jirásek**, rektor Bankovního institutu vysoká škola, a.s. (Praha), nikoli – jak bylo nesprávně uvedeno – prof. Zdeněk Jirásek, CSc., rektor Slezské univerzity v Opavě.

Za chybu se omlouváme.

Redakce